

22.05.2023

Ny udenrigsstrategi skal ruste Danmark til en verden i uorden

Regeringens udenrigsstrategi skal navigere Danmark rundt i en konfliktfyldt og uforudsigelig verden, hvor vestlige værdier ikke må stå i vejen for engagement med lande, vi er uenige med.

Skrevet af

Jacob Kaarsbo

📞 +4525123486

✉️ jacob@thinkeuropa.dk

Kontakt

Jacob Kaarsbo

📞 +4525123486

✉️ jacob@thinkeuropa.dk

Danmarks nye udenrigspolitiske strategi er regeringens og udenrigsminister Lars Løkke Rasmussens bud på, hvordan Danmarks udenrigspolitiske mål skal nås. Eller som Løkke skriver i forordet, "hvordan vi bedst sikrer danske interesser og værdier i mødet med verden, som den ser ud i dag".

Overskriften på strategien er "pragmatisk idealisme". Det ordvalg vil givetvis blive kritiseret for at være elastisk i metermål. Realiteten er dog, at strategien skal navigere Danmark rundt i en historisk konfliktfyldt og uforudsigelig verden, en verden i uorden.

I det lys er det tvingende nødvendigt at tage grundigt bestik af realiteterne, hvis danske værdier og idealer skal vinde indpas. Kun balance mellem værdier, realisme og midler kan sikre resultater.

Den hårde geopolitiske konkurrence med navnlig Kina og Rusland betyder kort fortalt, at hvis Danmark og ligesindede lader værdier stå i vejen for engagement med lande, vi er uenige med, fylder Kina og Rusland det vakuum ud.

Så taler vi for døve øren, og de værdier, Danmark og ligesindede står for, vil blive svækket på globalt plan. Det er regnestykket, og derfor giver pragmatisk idealisme god mening.

Strategiens bagtæppe er Ruslands invasion af Ukraine og den forstærkede geopolitiske konkurrence fra Kina og Rusland. De tre hovedpunkter, "skærpet sikkerhedssituation i Europa", "globale partnerskaber og allianceopbygning" og "et mere robust samfund" er formet omkring de to udfordringer.

De presser den regelbaserede verdensorden, demokrati og grundlæggende rettigheder, som er grundpiller for Danmark og verdens demokratier.

Indledningsvis omtaler Løkke, at krigen i Ukraine har været "fremkaldervæske" for en udvikling, der har været undervejs i flere år og tilføjer, at det ikke kan nytte "at blive under sengen" og vente på bedre tider. Derfor varslers han en langt mere aktivistisk udenrigs-, sikkerheds- og forsvarspolitik.

Realiteten er, at Vestens demokratier har "ligget under sengen" gennem mange år, navnlig siden 2014. Det krævede den brutale russisk invasion af Ukraine, før vi ville se realiteterne i øjnene. Derfor er opgaven endnu større nu.

Et kig på et par af de redskaber, der skal støtte den nye udenrigspolitiske aktivisme viser, at regeringen vil opruste over en bred kam.

Efter mange års nedskæringer skal dansk diplomati styrkes for at forstærke partnerskaber og allianceopbygning, ikke mindst i Afrika, Asien og Latinamerika. Det forstærkede diplomati skal være ligeværdigt og mere "lyttende".

Danmark og de vestlige demokratier bliver set som bedrevidende og dobbeltmoraliske. For eksempel har vi blandt andet i Afrika prædikeret demokrati og menneskerettigheder til gengæld for udviklingsbistand, mens vi hver eneste dag handler for milliarder med en autoritær et-partistat som Kina uden at stille krav overhovedet. Det har mange udviklingslande mere end svært ved at forstå.

Derudover understreger strategien, at Forsvaret skal opgraderes markant. Danmark skal som tidligere besluttet op på de to procent af BNP i forsvarsudgifter til 2030 og vil arbejde for en styrkelse af Nato.

Trods de store ord om Nato er det et faktum, at Danmark vil være blandt de sidste fem eller seks lande blandt Natos 31 medlemmer, der vil nå op på to procent. Danmark vil i en rum tid hænge i "gruppettoen", så her stemmer mål og midler ikke overens.

Hvordan forsvaret konkret skal styrkes, vil fremgå af det kommende forsvarsforlig. På tilsvarende vis ved vi ikke, hvor omfangsrig styrkelsen af diplomatiet vil blive. Det vil fremgå af finanslovene.

Det står klart, at dansk diplomati har behov for en markant saltvandsindsprøjtning, hvis det skal batte. Vi har skåret langt dybere i udenrigstjenesten gennem mange år i forhold til sammenlignelige lande.

Et væsentligt nyt element i strategien er, at EU vil få en langt mere central rolle, end vi har været vant til. Regeringen ønsker et helhjertet dansk engagement i EU, og at EU bliver en global politisk spiller frem for bare at være "et mødested".

Satsningen dækker over, at EU kan være et middel til at nå nogle udenrigspolitiske mål, som Danmark ikke kan nå alene, eller kan nå gennem Nato, FN eller andre multilaterale fora.

Danmark og Europa er udfordret på en helt anden måde end tidligere, og hvis de udfordringer skal adresseres, kræver det, at Danmark gør det gennem EU og aktivt medvirker til at gøre EU til en stærkere spiller på globalt plan.

Heller ikke vedrørende EU fortæller strategien os, hvor langt regeringen vil gå. Den vil arbejde for at udvide EU med Ukraine, Moldova, Georgien og lande på Vestbalkan, men vi ved ikke, om den vil arbejde for en ny traktat, og om den vil styrke EU's kompetence inden for udenrigs-, sikkerheds- og forsvarspolitik.

Det vil blive konkretiseret i en ny europapolitisk aftale, men indtil videre har vi kun hensigtserklæringer.

Kina spiller en vigtig rolle i strategien. Regeringen erkender, at vi har været "naive", da Kina på globalt plan presser de værdier, Danmark arbejder for, og da danske og europæiske virksomheder har ulige konkurrencevilkår.

Derfor skal vi ikke være "strategisk afhængige". Omvendt fremgår det, at vi ikke må "underkende vækstpotentialet for dansk eksport".

Det er som at blæse og have mel i munden og efterlader det indtryk, at regeringen ikke gør sig klart, hvad vi reelt vil gøre for at ændre Kinas kurs.

Kina ved godt, at vi ønsker at blive ved med at tjene pengene. Så længe Danmarks og Vestens smertetærskel er lav, vil Kina ikke ændre kurs.

Danmark kan selvsagt ikke agere alene, men det vil være nødvendigt med en håndfast EU-kurs, hvis vi skal undslippe "naiviteten". Det vil givetvis blive nødvendigt at nedtone "vækstpotentialet for dansk eksport".

Sammenfattende antyder analyserne og retningen i strategien, at Danmark er på vej i den rigtige retning for bedre "at sikre danske interesser og værdier". Der er dog endnu uklarhed over en række af midlerne.

Hvis de store ord i strategien skal matches af midler, vil det kræve omfattende bevillinger og handlinger de kommende år. Det vil blive dyrt og kræve markante beslutninger, men nu er terningerne i hvert fald kastet.